

Rekenangst

Let je wel op, Joost?

Ja, juf.

Maar Joost is meer bezig met zijn eigen angstige gedachten – ik kan dit niet, ik onthoud dat niet – dan met de rekenstof. Joost lijdt aan rekenangst. Die rekenangst maakt dat hij niet kan rekenen. Zou hij zonder die angst wel kunnen rekenen? We weten het niet, want zodra iemand hem een som voorlegt slaat zijn verstand op tilt. We weten niet wat hij zou kunnen als die angst er niet was.

Een kind met rekenangst belandt in een vicieuze cirkel. Als je zo bang bent doe je maar half mee, want die angst vraagt veel aandacht. Dus er vallen gaten in wat je leert. Gaten! Daar steekt onmiddellijk de angst weer op. Je weet het antwoord niet als ze je iets vragen. En, denk je, je zult het nooit weten ook, met dit angstaanjagende vak! Je raffelt je werk af en bant het rekenen uit je gedachten. Je wilt weg uit de rekenles, nooit een som meer zien.

Zwakke rekenaars moeten meer rekenen, niet minder, om bij te kunnen blijven. Maar een kind met rekenangst wil niet denken over een som. Die roept gauw iets om eraf te zijn. Die krabbelt een antwoord neer, en schuift het blad van zich af. Die lijkt te luisteren, maar doet het niet echt. En zo loopt de zaak dus steeds meer uit de hand.

Faalangst ja, dit is faalangst. Maar een algemene faalangst reductietraining heeft er geen vat op. Want deze angst is verweven met het rekenen, dat steeds

voor faalervaringen zorgt. Dat vraagt om een specifieke aanpak, een duo pakket, waarin de faalangst en het rekenen samen worden behandeld. De leerling zit verstrikt in een combinatie van angst en onkunde. Die knoop moet worden ontward. En dat moet heel voorzichtig gebeuren.

Orthopedagoog en rekenspecialist Elle Ankone heeft in twee artikelen beschreven hoe zij de panisch spartelende Sanne uit mavo-3 stapje voor stapje op het droge wist te helpen. Het is meeslepende lectuur. Wat wil Sanne? Sanne wil dat haar

Zwakke rekenaars moeten meer rekenen, niet minder, om bij te kunnen blijven

angst minder wordt, "zodat ik gewoon kan nadenken", en ze wil voldoende voor haar proefwerken wiskunde halen. Dat is behoorlijk hoog gegrepen, want eerst durft Sanne niet eens te kijken als de behandelaar iets voordoet. En in haar eentje een som te lijf gaan is te angstwekkend, dus huiswerk maken lukt zeker niet. Ankone helpt Sanne om gedachten te ontwikkelen die helpen om de angst de baas te blijven. Een hele behulpzame gedachte blijkt te zijn: "Dit is een oefensom. Ik mag hem zo vaak maken als ik wil."

Dus een fout is geen ramp, want de som is geduldig en de begeleider ook. Een wiskundesom wordt opgedeeld in stappen. Te eng om je in te verdiepen? Hoeft ook niet. Aan begrijpen zijn we nog lang niet toe. Je hoeft nu alleen de stappen maar te tellen. Tel maar mee, terwijl ik de som in het schema zet. En zo leert Sanne om weer mee te doen aan de wiskunde lessen. Ze leert haar angsten bedwingen door een repertoire op te bouwen van behulpzame gedachten. Bij het lezen van de vreeswekkende (want bars klinkende) opdracht 'teken de grafiek' loopt Sanne niet weg maar zegt tegen zichzelf: "Er wordt gevraagd of ik de grafiek zou willen onderzoeken. Zoals bij elke opdracht doe ik dat in een aantal stappen. Ik ga nu eerst nadenken over die stappen, die schrijf ik dan kort op, en dan ga ik rustig aan de slag".

Voorbeeldig! En de begeerde voldoende haalt ze ook. Waar kunnen wij dit prachtige verhaal lezen? Elle Ankone belooft het op haar website te zetten: www.praktijkvoorleerproblemen.nl

Dr. Marisca Milikowski is rekendeskundige en heeft samen met haar man een praktijk voor rekenen en dyscalculie (www.rekencentrale.nl). In Balans Magazine vertelt zij regelmatig over ervaringen met kinderen met rekenproblemen.